

The background of the entire page is a grayscale image of crumpled paper. Scattered across this background are various numbers in different sizes and orientations, including 4, 5, 8, 1, 3, 2, 6, 15, 9, 3, 1, 10, 7, 2, 3, 1, 11, 8, 1, and 0. The numbers are rendered in a simple, sans-serif font.

vrind

2000

Vlaamse Regionale Indicatoren

Colofon

VRIND is een uitgave van:

Administratie Planning en Statistiek
Departement Algemene Zaken en Financiën
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Boudewijnlaan 30
1000 Brussel
Tel. 02 553 57 84
Fax 02 553 58 08

D/2001/3241/009
ISBN 90-403-0126-3
NUGI 681

Verantwoordelijke uitgever:
Josée Lemaître
directeur-generaal

Rewriting en realisatie: Uitgeverij F-Twee, Gent
Opmaak: Fotozet De Mont, Laarne

Gedrukt op chloorvrij milieuvriendelijk papier

17. Sport

Regelmatig sporten bevordert de gezondheid en kneedt het karakter. Sportbeoefenaars voelen zich over het algemeen beter in hun vel, en zijn op maatschappelijk en sociaal vlak beter geïntegreerd. Het is dan ook belangrijk om na te gaan of het sportaanbod voldoende gespreid, kwaliteitsvol en voor iedereen toegankelijk is. Initiatieven inzake opleiding en vorming bepalen in hoge mate de kwaliteit van het sportaanbod. Daarom besteden we er de nodige aandacht aan. We baseren ons hoofdzakelijk op gegevens van BLOSO. Dit impliceert dat we enkel met informatie over de erkende sportfederaties werken. Waar mogelijk worden die gegevens aangevuld door andere bronnen. Eigen onderzoek laat ons toe een beeld te schetsen van de sportparticipatie naar geslacht, leeftijd en opleiding. We bekijken het actieve lidmaatschap van een sportvereniging.

Blikvangers

- Het aantal erkende sportdiensten daalde voor het werkjaar 2000. De schorsing van 14 erkende sportdiensten had daar alles mee te maken. Ze voldeden niet tijdig aan de voorwaarden vereist door het decreet van 5 april 1995.
- Tegelijk steeg de totale subsidie. Daardoor nam de subsidie die per sportdienst toegekend werd met ongeveer 60% toe.
- Ongeveer een kwart van de Vlamingen is lid van een sportvereniging. Mannen participeren wel duidelijk meer dan vrouwen.
- De Vlaamse Trainersschool organiseert meer cursussen. Ook het aantal deelnemers stijgt.

17.1 Sportaanbod

De Vlaamse Gemeenschap erkent en subsidieert sportdiensten van de gemeenten, de provincies of de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Om erkend te worden moet de sportinfrastructuur van de dienst voldoende uitgebouwd zijn. Eén overdekte sportaccommodatie en vier openluchtsportvelden per sportdienst zijn de minimumvereisten. Voor 2000 werden 153 sportdiensten erkend, met name 147 gemeentelijke sportdiensten, 5 provinciale sportdiensten en de Sportdienst van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. In 1999 waren er nog 165 erkende sportdiensten.

Het aantal gemeentelijke sportdiensten zakte van 159 tot 147. De totale subsidie voor 2000 steeg echter tot 193 miljoen frank. In 1999 was dat nog een kleine 123 miljoen. Het budget is dus met 57% procent verhoogd terwijl het aantal erkenningen met 7 procent daalde.

Het aantal schorsingen verklaart die verminderde erkenningen. Omdat ze er niet in slaagden voor 31 december 1999 aan de voorwaarden van het decreet te voldoen, liepen 14 sportdiensten een schorsing op. Er zijn twee hoofdredenen voor deze schorsingen. Tijdens de overgangperiode moest het personeel van de bestaande vzw's in overheidsdienst komen en als statutair of contractueel personeelslid aan de slag gaan, binnen soms andere barema's. Bovendien moest er een eenduidig beheer komen van de sportaccommodatie: een mengvorm van vzw

en gemeente was niet langer toegestaan.

De verdeling over de provincies vertoont hetzelfde patroon als de voorgaande jaren. West-Vlaanderen heeft het grootst aantal erkende sportdiensten, gevolgd door Limburg. In Limburg is de spreiding wel beter: in Limburg vinden we het hoogste percentage gemeenten met een erkende sportdienst.

Erkenning betekent niet automatisch subsidiëring. In 2000 komen 139 van de 147 erkende gemeentelijke sportdiensten in aanmerking voor de subsidiëring van in totaal 217 sportfunctionarissen. Dit komt neer op 95% van deze diensten, een lichte stijging ten opzichte van het voorgaande jaar. Ook kregen de sportdiensten gemiddeld 60% meer subsidie dan in 1999. Logisch, omdat het aantal erkenningen vermindert, terwijl het totale budget aangroeit.

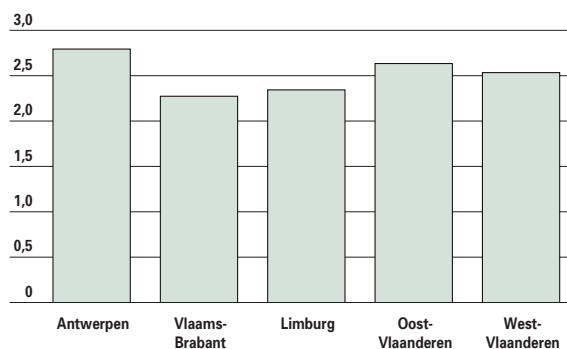
Net als in de voorgaande jaren was er een lichte stijging in het aantal sportverenigingen dat zich aansloot bij een door BLOSO erkende sportfederatie. Er is wel een lichte daling in de provincie West-Vlaanderen. In aantal sportverenigingen per 1000 inwoners blijft Antwerpen koploper. Naast de door BLOSO erkende federaties zijn er nog een vrij groot aantal niet-erkende federaties. Bovendien functioneren enkele grote sportfederaties

SPORTDIENSTEN EN SPORTFUNCTIONARISSEN

	% GEMEENTEN	SPORTFUNCTIONARISSEN
Antwerpen	42,9	46
Vlaams-Brabant	23,1	26
Limburg	75,0	45
Oost-Vlaanderen	43,1	44
West-Vlaanderen	64,1	56
Vlaamse Gewest	47,7	217

17.1 Erkende sportdiensten en aantal gesubsidieerde sportfunctionarissen per provincie (2000). Bron: BLOSO.

SPORTVERENIGINGEN PER PROVINCIE

17.2 Densiteit clubs per provincie per 1000 inwoners in 1999. Bron: BLOSO.

SPORTCLUBS PER PROVINCIE

Antwerpen	4.618
Vlaams-Brabant	2.321
Limburg	1.858
Oost-Vlaanderen	3.600
West-Vlaanderen	2.873
Andere	48
Totaal	15.318

17.4 Aantal clubs per provincie in 1999. Bron: BLOSO.

AANGEBODEN DIENSTEN BINNEN FITNESSCENTRA

DIENSTEN	PERCENTAGE
Fitness	97
Cardiofitness	93
Conditietraining	83
Afslanken	83
Bar	83
Aerobics/step/callanetics/dans/...	80
Zonnebank	73
Krachttraining	67
Sauna	57
Bedrijfsfitness	50
Kinderactiviteiten	50
Vechtsporten	37
Outdoortraining	37
Yoga/relaxatietechnieken	33
Kinesitherapie	33
Kinderopvang	33
Andere	27
Squash/badminton	17
Lichaamsverzorging	10

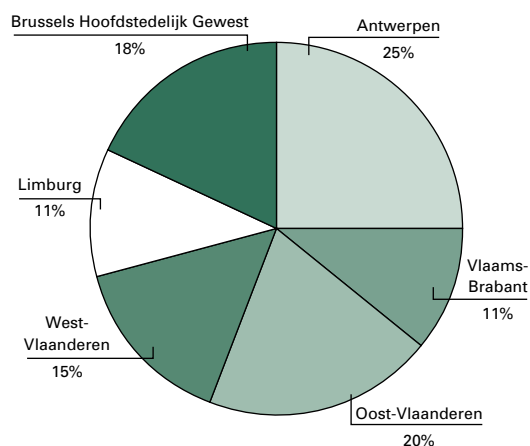
17.5 overzicht van de aangeboden diensten in fitnesscentra. Bron: VIZO (1999).

nog steeds federaal. We geven een overzicht van de drie grootste. Alle federaties in aanmerking genomen, kan het aantal actieve verenigingen op ruim 20.000 geschat worden.

Het is moeilijk om de vele private en commerciële voorzieningen in kaart te brengen. Gegevens daarover zijn immers schaars. In dit verband nemen we enkele gegevens over de sector van de fitnesscentra onder de loep. In Vlaanderen kunnen we de fitnesscentra in drie soorten onderverdelen, naargelang de samenstelling van hun omzet. De zaak met meer dan 50% van de omzet uit fitnessactiviteiten (57%), de gemengde zaak waar fitness en aerobics meer dan 50% van de omzet bepalen (33%) en het multisportcentrum (10%). De meeste ondernemingen bieden een ruime waaier van diensten aan.

De provincie Antwerpen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tellen gemiddeld het hoogst aantal fitnesscentra. West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant begelen achteraan.

SPREIDING VAN DE FITNESSCENTRA

17.6 Spreiding van de fitnesscentra in het Vlaams en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Bron: VIZO (1999).

DRIE GROOTSTE NIET-ERKENDE FEDERATIES: AANTAL CLUBS EN LEDEN

FEDERATIE	AANTAL CLUBS					TOTAAL	AANTAL LEDEN VLAANDEREN
	ANTWERPEN	VLAAMS- BRABANT	LIMBURG	WEST- VLAANDEREN	OOST- VLAANDEREN		
Koninklijke Belgische Wielrijdersbond	160	*222	117	199	274	972	41.070
Koninklijke Belgische Voetbalbond	231	220	239	205	264	1.159	246.516
Koninklijke Belgische Basketbal Bond	107	159	54	71	77	468	54.542
Andere							135.000**

17.3 De niet-erkende federaties: aantal clubs en leden. Bron: Atlas van de sport 2000, Provincie West-Vlaanderen en APS-bevraging.
* Brabant **ruwe schatting

17.2 Sportparticipatie

VERZEKERDE SPORTBEOEFENAARS								
89 FEDERATIES	-12	12-15	16-18	19-25	26-45	+45	ANDERE	TOTAAL
Man	46%	50%	56%	64%	68%	62%	51%	60%
Vrouw	54%	50%	44%	36%	32%	38%	49%	40%
Totaal N	185.920	89.388	59.775	149.932	317.990	236.405	1.715	1.041.125

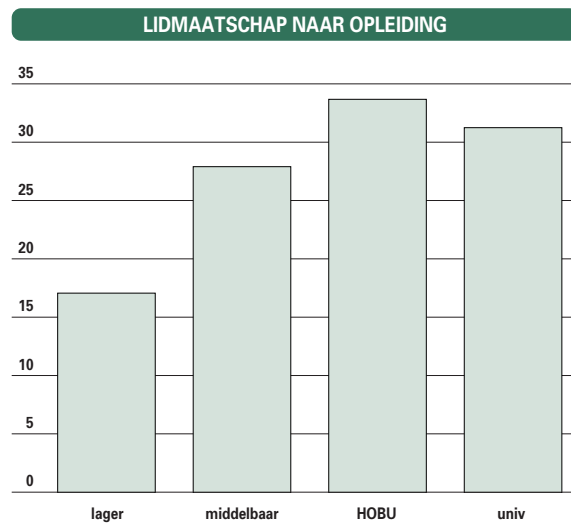
17.7 Verzekerde sportbeoefenaars volgens geslacht en leeftijd (1999). Bron: BLOSO.

In 1999 registreerden de door BLOSO erkende sportfederaties 1.041.125 sportbeoefenaars. Dit is ruim 17% van de bevolking. Antwerpen is het best vertegenwoordigd. Oost- en West-Vlaanderen hinken achterop. Als we de leden onderverdelen naar leeftijd en geslacht, stellen we bij de -12jarigen een vrouwelijk overwicht vast. Bij de 12 tot 15jarigen is het evenwicht hersteld. Vanaf 16 jaar neemt het overwicht van de mannelijke sporters gestaag toe. Deze gegevens beperken zich tot de aangesloten leden van de bij BLOSO erkende federaties. De niet door BLOSO erkende federaties rekruteren op hun beurt ongeveer 8% van de bevolking. In totaal zou dan ongeveer een kwart van de Vlamingen lid zijn van een sportvereniging. Deze raming wordt bevestigd door eigen onderzoek. In 2000 zei 25,7% van de ondervraagden actief lid te zijn van een sportvereniging. Mannen sporten duidelijk meer dan vrouwen. Ongeveer een derde van de mannen zegt actief lid te zijn, terwijl bij de vrouwen minder dan een vijfde participeert. De sportieve trekjes nemen af naarmate men ouder wordt. Hoe hoger de opleiding, hoe hoger het actieve lidmaatschap. Ook nemen mensen met

een hogere opleiding vaker een bestuursfunctie waar. In de survey van 2000 zegt 38% van de ondervraagden meerdere keren per maand actief sport te beoefenen. Daaruit blijkt dat de Vlamingen ook sporten buiten organisaties om. In de survey van 1999 beweert een kwart van de bevolking geen lid te zijn van een sportvereniging en individueel aan sport te doen. Een vijfde van de Vlamingen is soms met vrienden sportief bezig. Ruim de helft van de bevolking sport minstens één uur per week.

VERZEKERDE SPORTBEOEFENAARS				
PROVINCIE	MAN	VROUW	TOTAAL	% BEVOLKING
Antwerpen	214.539	137.250	351.789	21,4
Vlaams-Brabant	106.888	69.977	176.865	17,5
Limburg	74.354	56.312	130.666	16,6
Oost-Vlaanderen	123.835	81.101	204.936	15,1
West-Vlaanderen	102.176	71.322	173.498	15,4
Vlaams Gewest	621.792	415.962	1.037.754	17,5
Andere	2.654	918	3.572	
Totaal	624.446	416.880	1.041.326	

17.8 Verzekerde sportbeoefenaars volgens geslacht en provincie, in 1999. Bron: BLOSO.

17.9 Lidmaatschap naar opleidingsniveau. Bron: APS-survey 2000.

ACTIEF LIDMAATSCHAP VAN EEN SPORTVERENIGING						
	<25	25-34	35-44	45-54	55-64	65+
Man	50,5	33,6	40,5	32,9	27,4	14,0
Vrouw	31,6	27,1	20,0	10,1	14,1	6,4
Totaal	41,3	30,6	30,1	23,1	21,1	10,0

17.10 Actief lidmaatschap van een sportvereniging naar leeftijd (16-85 jaar) en geslacht. Bron: APS-survey 2000.

17.3 Opleiding

OPLEIDINGEN VLAAMSE TRAINERSSCHOOL

SOORT	NAAM	NIVEAU	AANTAL
Unisportopleidingen	Initiator/sportbegeleider	1	1.256
	Trainer B	2	426
	Trainer A	3	145
Multisportopleidingen	Initiator/sportbegeleider gehandicaptensport	1	17
	Initiator/sportbegeleider recreatiesport	1	60
Beroepsgerichte opleidingen	Beheerder sportaccomodatie	B	46
	Duiker-redder redder-redder	B	20
	Hoger reddersbrevet	B	831
	Sportfunctionaris	B	134
	Zwembadmeester	B	10

17.11 Aantal gediplomeerden naar soort, naam, niveau en aantal voor 1999. Bron: BLOSO.

DEELNEMERS EN CURSUSSEN VTS

	CURSISTEN	VTS-CURSUSSEN	ERKENDE CURSUSSEN*
1996	2.612	113	59
1997	2.524	91	66
1998	3.588	107	83
1999	3.598	121	83

17.12 Aantal cursisten, VTS-cursussen en erkende cursussen voor de periode 1996-1999. Bron: BLOSO.

Een erkende cursus is een cursus die georganiseerd wordt door één van de partners van de Vlaamse Trainersschool (onderwijsinstellingen en/of federaties).

2.945 personen hun diploma. De voorbije jaren stijgt het aantal cursussen dat de Vlaamse Trainersschool (of partners ervan) organiseert. Ook het aantal deelnemers neemt toe. Het nieuwe decreet (13 april 1999) dat de erkenning en subsidiëring van sportfederaties regelt, vormt een mogelijke verklaring. Het stelt immers een aantal eisen aan de kwalificatie van lesgevers en trainers. De hogere kwaliteitseisen trekken duidelijk meer cursisten aan.

Een kwalitatief hoogstaand sportaanbod staat of valt met een goede sporttechnische en bestuurlijke omkadering. Dit verhoogt de sportparticipatie en vermijdt dat sportbeoefenaars afhaken. Deze opdracht werd via een decreet opgelegd aan BLOSO. De oprichting van de Vlaamse Trainersschool kwam aan deze opdracht tegemoet. De trainersschool is een samenwerking tussen BLOSO, de universiteiten en hogescholen met een opleiding LO en de Vlaamse sportfederaties. De Vlaamse Trainersschool biedt drie soorten opleidingen: de unisportopleidingen (het leeuwedeel van de gediplomeerden), multisportopleidingen en beroepsgerichte opleidingen. In 1999 ontvingen